

MESLEK/KARİYER NEDİR?

Üniversite eğitimi gerektiren meslekler

Üst Düzey Meslekler

ya da

Uzman Meslekler ,

Ortaöğretimle edinilen meslekler

Ara Meslekler

ya da

Beceri Meslekleri

Meslek,

İnsanlara yararlı mal ya da hizmet üretmek ve karşılığında para kazanmak için yapılan,

belli bir eğitimle kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı,

kuralları toplumca belirlenmiş etkinlikler bütünüdür.

MESLEK SEÇME SÜRECİNİN BAŞLICA AŞAMALARI

Heves

Bir kimsenin girmeye özendiği mesleği ifade eder. Küçük çocukların ifade ettikleri meslek adları bir hevesten öteye gitmez, çünkü çocuk yetenek, mali olanaklar gibi gerekliliklerin henüz farkında değildir.

Meslek Tercihi

Bir kimsenin belli bir alanda tercih ettiđi meslekler o bireye o anda en olumlu özelliklere sahip görünen yani çekici gelen mesleklerdir.

Meslek tercihi olumlu özellikleri olan meslekleri sıraya koymaktır.

Meslek Seçimi

Bireyin tercih ettiği yani girmek istediği meslekler arasından birinde karar kılması ve buna hazırlanmak için çaba göstermesidir.

Mesleđe Bađlanma

Bir kimse meslekle ilgili bir işe girer ve o işin gereklerini yerine getirmeye başlarsa mesleğe bağlanma gerçekleşmiş olur.

MESLEĞİN İNSAN YAŞAMINDAKİ YERİ

En ayırt edici yönü kazanç elde etmek için yapılan bir dizi etkinliktir.

Meslek kişinin kimliğinin en önemli kaynağı olup, onun etraftan saygı görmesine, toplumda bir yer edinmesine ve işe yaradığı duygusunu yaşamasına olanak veren bir etkinlik alanıdır.

Kişinin seçtiği meslek yaşam biçimini belirleyici en önemli faktördür. Kişinin çalışma yaşamında başarılı olup olmayacağı, ileride nerelerde oturup kimlerle etkileşim içinde olacağını belirler. Ayrıca meslek kişinin değer yargılarını, dünya görüşünü, günlük yaşam tarzını ve alışkanlıklarını biçimlendirici bir etkiye de sahiptir.

MESLEK SEÇİMİNİ ETKİLEYEN ETMENLER

Yetenek

İlgi

Değerler

**Sosyo-ekonomik
düzey**

**Psikolojik
gereksinmeler**

Başarı güdüsü

Aile ilişkileri

Cinsiyet

HEDEF BELİRLERKEN KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR

Erişemeyecekleri hedefe yönelenler

Bazı kişiler olanaklarını yani yeteneklerini olduğundan fazla algılamaktadır. Bulduğu ortamda diğerlerine göre daha başarılı olduğu için yüksek bir öz kavramı geliştirmiş olabilir. Dolayısıyla hedefini çok yüksek belirleyerek daha sonra hayal kırıklığına uğrayabilir. Bu tür durumlarda sınavlardan alınan notlar ve öğretmen görüşleri arasındaki çelişkiye bakmak gerekir. Daha önce aynı okuldan yüksek başarı gösteren öğrencilerin yerleştikleri üniversite ve puanlar hakkında bilgi edinilebilir.

Eğer tüm bunlara rağmen yüksek motivasyon ve sıkı çalışma ile hedefine ulaşabileceği düşüncesinde iseniz deneme yanılma ile bunu test edebilirsiniz.

Bağımsız karar veremeyenler

Bazı kişiler karar verme sorumluluğunu alamazlar. Çevrelerindeki güçlü kişilerin desteğini kaybetmemek adına daima onların istekleri doğrultusunda karar alırlar. Önemli bir karar durumunda kişi için önemli kimselerin, örneğin anne ve babanın istekleri çatıştığında huzursuzluk meydana gelir. Böyle bir durumda aile ile ortak bir nokta bulunmaya çalışılmalı; en önemlisi de bireysel karar alma becerisi geliştirmektir.

İlgi ve yetenekleri ayırmamış olanlar

Karar vermekte zorlananların bazıları, birden fazla alanda birbirine yakın düzeyde yeteneğe sahip olanlar, birden fazla alana ilgi duyanlardır. Örneğin hem sayısal hem sözel alanında yetenekli ve ilgili olabilirsiniz; ya da hem müzik hem resim konusunda yetenekli ve ilgili olabilirsiniz.

Bir öğrenci, hem sayısal, hem sözel hem de yabancı dil alanında başarılı olduğunu ve hepsine ilgi duyduğunu belirtiyorsa, öncelikle fen alanında eğitim görüp, daha sonra dil ya da sosyal bilim alanına da geçebilecektir. Çünkü fen ve matematik alanlarından sosyal bilim ve dil alanlarına geçiş olanaklı olabildiği halde tersi neredeyse olanaksızdır.

Yanlış karar vermekten korkanlar

Her kararda bir miktar risk vardır. Risk almaktan korkanlar karar verirken yoğun kaygı duyarlar. Meslek ya da eğitim programı seçiminde karardan dönüşün olanaksız ya da zaman ve para kaybına yol açan bir işlem olduğu durumlarda böyle bir kaygının yaşanması doğaldır.

Yükseköğretimde lisans düzeyinde alan değiştirmek için kişinin tekrar sınava girmesi gerekirken yükseköğretimi bitirdikten sonra lisansüstü eğitim aşamasında alan değiştirmek mümkündür. Örneğin fizik mezunu bir genç bilgisayar okuyabilir. Bazı üniversiteler iki daldan diploma verebilir. Bazı üniversiteler gençlerin iş bulma olanaklarını arttırmak için lisans programlarına çeşitli seçimlik dersler koymakta, ana dal yan dal adı altında programlar oluşturmaktadır. Örneğin bir kişinin ana dalı psikoloji yan dalı sosyoloji olabilir.

Bu bakımdan aşırı kaygıya kapılmadan o anda kendine uygun bir seçeneğe yönelmek ve orada elinden geleni yapmak uygun olacaktır. Daha sonra çıkan fırsatları değerlendirilerek diğer alanlara da geçiş şansı olabilecektir.

GENÇLERİN MESLEK SEÇİMİ KONUSUNDA BAZI GEÇERSİZ YARGILARI

**Yaşam Boyu
sürdüreceğim
mesleğimi seçme
aşamasındayım.**

Çok hızlı bir değişimin yaşanmakta olduğu çağımızda insanların ömürlerini tek bir meslekle tamamlama olasılığı azalmaktadır. Bilim ve teknolojinin gelişmesi ile meslek çeşitleri hızla artmakta bazı meslekler ise çalışma yaşamından silinmektedir.

Bir kimsenin kendini tam olarak tanıması ömür boyu sürdüreceği mesleği bulması oldukça zor olduğu gibi, insanda değişim ve gelişim süreci yaşam boyu devam etmektedir. Ayrıca insanların çoğu birden fazla yetenek türüne sahiptir ve birden çok alanla ilgili işleri yapmaktan hoşlanabilmektedir. Dolayısıyla birden fazla meslekte başarılı ve mutlu olabilmektedirler.

**İnsan ancak dört yıllık bir
üniversite eğitimi görürse
güvenceli ve saygın bir
meslek edinebilir.**

Ülkemizde sosyal güvenlik sistemi yeterince gelişmediği için insanlar yükseköğretim gördükleri takdirde güvenceli bir meslek edineceklerini düşünüyorlar. Bazı gençler ise 2 yıllık önlisans programlarını yüksek eğitim saymamakta. Ancak bazı 4 yıllık lisans programlarını bitirenlerin de düzenli, iyi gelir sağlayan bir meslek edinmede yeterli olmadığını görebiliyoruz. Özel sektörde iyi bir üniversiteden alınmış diploma iş bulmada önemli rol oynasa da işte tutunma ve ilerleme diplomadan çok yeterliliğin kanıtlanmasına bağlıdır.

Gelecekte hangi mesleğin geçerli olacağını şimdiden bilmek çok önemlidir.

Bu soruyu yanıtlayabilmek için “ kaç yıl sonraki geleceği öğrenmek istiyorsun?” diye sormak gerekiyor. Teknolojinin hızla gelişmekte olduğu bir dünyada, bir mesleğin belki beş ya da on yıl sonrasını tahmin edebiliriz. Ondan sonra bu çekici olan meslek teknolojinin gelişmesi ve buna bağlı olarak ekonomideki değişimler sonucunda hüviyet değiştirmiş olacak, belki de pek çok kişinin o alana girmesi sonucu meslek bu günkü çekiciliğini yitirecektir. Bu durumda geçmişte de yaşanmış bundan sonra da yaşanacaktır. Önemli olan bireyin hangi mesleği seçtiği değil, bu hızlı değişime ayak uydurabilmek için ne gibi bilgi ve becerilerle donanmış olduğudur.

GENÇLERİN İŞ DÜNYASINA HAZIRLANMAK İÇİN YAPMALARI GEREKENLER

Hızlı teknolojik gelişmelerin yaşandığı bir dünyaya hazırlanmak için gençlerin kendilerini şu alanlarda yetiştirmeleri gerekmektedir:

Teknolojik gelişme meslek görevlerini kolaylaştırmakta, el becerisi ve beden gücünün yerini giderek artan oranda beyin gücü almaktadır. Bu nedenle gençlerin matematik ve mantık alanlarında kendilerini iyi yetiştirmeleri, akıl yürütme, yargılama yeteneklerini geliştirici etkinliklere ağırlık vermeleri gerekmektedir.

Gelecekte birkaç meslek ve sık sık iş değiştirme yanında bir gün boyunca birden fazla meslek icra etme durumunda olacak gençleri elden geldiği kadar spor, el sanatları, güzel konuşma ve yazma gibi değişik yeteneklerini geliştirmeye de önem vermeleri gerekmektedir.

Günümüzde insanlar büyük iş yerlerinde birçok kişi ile işbirliği yaparak çalışmaktadır. O nedenle gençler başkaları ile iletişim kurabilme, işbirliği yapabilme becerilerine sahip olmalıdır. Belirsizliğe dayanabilme ve yaratıcılık da iş yaşamında başarıyı arttırıcı kişilik özellikleri olarak görülmektedir.

Bir yabancı dil özellikle İngilizce bilmek kişinin iş bulma ve gelişme şansını arttıracaktır.

